

zapomniałam się z recenzją
Martyna Broniś 13. 11. 2020

Ocena rozprawy doktorskiej dr Sylwii Wenclewskiej pt:

„Wpływ witaminy D na poziom uszkodzeń DNA i wybrane parametry metaboliczne u osób w wieku powyżej 45 roku życia”

Witamina D jest prostym związkiem sterydowym, obecnym w organizmach zarówno roślin (witamina D₂), jak i zwierząt i ludzi (witamina D₃). U ludzi witamina D syntetyzowana jest w skórze pod wpływem promieniowania ultrafioletowego. Niedobór witaminy D jest dość powszechny nie tylko tam, gdzie słońca jest za mało, aby uzyskać wystarczającą syntezę skórą, ale także tam, gdzie jest go za dużo i istnieje konieczność zasłaniania się przed nim ubraniami i zasłonami.

Oczywistym objawem niedoboru witaminy D jest zmniejszone wchłanianie wapnia i hipokalcemia, oraz wynikające z niej krzywica ewentualnie osteomalacja lub osteoporoza, jednak istnieje wiele prac wiążących niedobór witaminy D z innymi zaburzeniami i chorobami, takimi jak zaburzenia układu immunologicznego, zmniejszenie wydzielania insuliny i inne zaburzenia metaboliczne, nadciśnienie tętnicze lub nowotwory. Należy jednak stwierdzić, że wiedza dotycząca tych zaburzeń i chorób jest niepełna i często nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie związków przyczynowo-skutkowych. Dlatego też ważne są dalsze badania dotyczące witaminy D w różnych chorobach. Przedstawiona praca doktorska jest jedną z wielu prób odkrycia kolejnego fragmentu wiedzy o witaminie D, w mojej opinii szczególnie istotna jest część oceniająca wpływ jej suplementacji na uszkodzenia DNA, które mogą mieć związek ze zwiększonym ryzykiem rozwoju nowotworów.

Praca doktorska została prawidłowo zaplanowana i przeprowadzona. Posiada typowy układ rozprawy na stopień doktora nauk medycznych.

Wstęp, zilustrowany 6. rycinami i trzema tabelami poświęcony jest omówieniu witaminy D, jej budowy i metabolizmu, mechanizmów działania, a także jej niedoboru i niektórych jego skutków.

W rozdziale „Cele pracy” – zostały one jasno sformułowane w trzech punktach, które starano się w wynikach i dyskusji omówić.

Materiał i metody zostały scharakteryzowane w następnym rozdziale i zilustrowane 2 rycinami. W następnym rozdziale omówiono szczegółowo wyniki ilustrując je czterema rycinami i 7. tabelami. Rozdział ten jest napisany jasno i zrozumiale, a przedstawienie ilustracji w tekście rozdziału znacznie ułatwia recenzentowi podążanie za myślą doktorantki.

znacznie ułatwiłoby zapoznanie się z nimi. Rozdział „opracowanie wyników” co prawda próbuje to zrobić, ale jego tekst jest bardzo krótki.

Dyskusja przeprowadzona jest dobrze, interpretacja wyników jest umiejętna, ale ostrożna i właściwa. Zwraca uwagę i pozytywnie zaskakuje duża liczba pozycji piśmiennictwa, które służą autorce do odniesienia i porównania swoich wyników. We wnioskach doktorantka stara się odnieść do punktów sformułowanych w rozdziale „Cel pracy”.

Praca jest starannie przygotowana pod względem merytorycznym, ale także redakcyjnym i edytorskim. W trakcie czytania znaleziono bardzo niewiele błędów.

Mimo bardzo pozytywnej oceny recenzent sformułował pewną liczbę uwag i pytań, z prośbą o odniesienie się do nich:

1. Nie sądzę, żeby porównując dane grup powstałych po randomizacji właściwa była statystyczna analiza różnic pomiędzy nimi. Jako że dobór był losowy i nie można nim „sterować” dobierając grupy, nie jest konieczne (ani właściwe) podawanie znamienności statystycznej różnic pomiędzy nimi.
2. Doktorantka zauważa wprawdzie w dyskusji poprawę wyników glikemii na czczo i HOMA-IR w grupie kontrolnej (czyli bez interwencji) i odpowiednio ją tłumaczy, jednak potem we wnioskach twierdzi, że witamina D obniża HOMA-IR. Jeżeli jakiś wynik pojawia się i w grupie interwencji i w grupie kontrolnej, to czy można powiedzieć, że jest spowodowany interwencją?
3. Jak tłumaczyć fakt, że glikemia na czczo i HOMA-IR obniża się we wszystkich grupach badanych, tylko nie w grupie interwencji u chorych bez cukrzycy? Dlaczego nie ma korelacji pomiędzy stężeniem witaminy D a tymi parametrami (Tab. 6)?
4. Jak stwierdza doktorantka na str. 49, zaskakujący jest wzrost poziomu uszkodzeń oksydacyjnych DNA w grupie nieleczonej po tak krótkim okresie czasu. Wynik ten zależny jest przede wszystkim od wzrostu poziomu tych uszkodzeń u chorych na cukrzycę (Rycina 12). Jednak w dyskusji brakuje odniesienia do tego stwierdzenia.
5. Dlaczego nie stwierdzono korelacji pomiędzy stężeniem witaminy D a uszkodzeniami DNA (tabele 8 i 9)? Jak doktorantka tłumaczy ten fakt, biorąc pod uwagę, że suplementacja witaminy D wpływa korzystnie na stopień uszkodzeń oksydacyjnych?

Powyższe uwagi i pytania recenzenta nie dyskredytują w żadnym stopniu przedstawionej rozprawy, której jej zaletą jest podjęcie ważnego praktycznie zagadnienia i perspektywna konstrukcja pracy. Choć zarówno liczba uczestników jest dość mała, a czas trwania pracy dość krótki, udało się jednak uzyskać ciekawe wyniki. Rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną doktorantki i potwierdza umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

W oparciu o powyższą ocenę uważam, że praca dr Sylwii Wenclewskiej spełnia wymogi określone w artykule 13 ustęp 1 Ustawy o Stopniach i Tytule Naukowym oraz o Stopniach i Tytule w Zakresie Sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późniejszymi zmianami). Niniejszym przedstawiam zatem Wysokiej Radzie Nauk Medycznych Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie dr Sylwii Wenclewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego i składam wniosek o wyróżnienie rozprawy.

Warszawa, 28.10.2020

Prof. dr hab.n.med. Edward Franek

Dziekanat Wydziału Lekarskiego UJ w Krakowie
wpłynęło dnia
podpis